

NOVOSTI IZ KATASTRA SPELEOLOŠKIH OBJEKTOV V LETU 1973

ANDREJ KRANJC

M

Med 8.–10. junijem 1973 je bilo v Idriji VII. zborovanje slovenskih jamarjev in raziskovalcev krasa, ki sta ga organizirala Jamarska zveza Slovenije in Jamarski klub Idrija. Poleg strokovnih predavanj je bilo na tem zboru podano tudi poročilo o katastru speleoloških objektov Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni.

V katastru se zbirajo vsi zapisani rezultati jamarskega dela, opisi, načrti, poročila o speleoloških objektih iz vse Slovenije in je torej katastrski material najbolj vidni in objektivni kriterij o delu v našem kraškem podzemlju. Kataster seveda vodi tudi evidenco in registracijo speleoloških (podzemskih) oblik na ozemlju SR Slovenije.

V prvi polovici leta 1973 je kataster registriral 133 novih speleoloških objektov in po stanju z dne 8. junija 1973 je zadnja katastrska številka 3886, ki jo ima Brezno v Matičkovem lazcu v Novem svetu (Hrušica).

Če primerjamo to število – 133 – novo registriranih objektov v pol leta s celotnim številom registriranih objektov v vsem obdobju od l. 1910 pa do danes, je rezultat zelo ugoden (v poprečju pride na leto 62 novo registriranih objektov), pa tudi glede na popreček zadnjega desetletja (153 objektov letno) smo lahko kar zadovoljni. Največ objektov je v tem obdobju registriralo DZRJ Ljubljana (53%), druge pa klubi DZRJ Kočevje, »Crni galeb« iz Prebolda, JK Rakek, Inštitut za raziskovanje krasa iz Postojne (ki sicer ni jamarski klub) in, kar je še posebej razveseljivo za našo planinsko javnost, kar tri jamarske sekcije planinskih društev: Tolmin, Kranj in »Železničar« iz Ljubljane (skupaj so ti trije registrirali 11% novih objektov).

Najdaljša izmed novih objektov je Griška jama pri Zlebiču na Dolenjskem, ki jo je registriralo DZRJ Ljubljana in meri 568 m. Poleg te so še tri nove jame dolge preko 100 m (med temi tudi Jeralovo brezno v vznožju Jelovice), vsega skupaj pa so jamarji v okviru teh 133 objektov premerili 2635 m rovo in izdelali prav toliko načrtov. Po globini je največje izmed novih objektov brezno Veliki Lučavec, ki se odpira v Matajurju 1300 m nad morjem in ga je raziskala Jamarska sekcija PD Tolmin. Sicer so med novo raziskanimi še štirje objekti globlji od 50 m, skupna preplezana globina v teh novo registriranih objektih pa znaša 1960 m.

Če si ogledamo katastrski material še s tehničnega vidika, je kar razveseljivo, da ima 93% novih objektov točne oziroma zadovoljivo določene lege, kar je nedvomno ena od osnov za zanesljivo katastrsko delo. Opisov je malo manj, ima jih 87% objektov, še manjši delež pa je opremljen z načrti, le 64%, kar pa lahko štejemo že za pomanjkljivost. 20% izmed novo registriranih objektov še sploh ni raziskanih, registrirani so le na podlagi lokacije in so v njih raziskave še v teku.

Razen podatkov za nove objekte je kataster v navedenem obdobju dobil še razne dopolnilne podatke, od popolnega načrta do drobne opombe o imenu in literaturi, še za 48 speleoloških objektov, kar je zelo pohvalno in vzpodbudno, saj to pomeni, da je bilo kar eno tretjino jamarskega dela v tem polletju opravljenega za dopolnjevanje oziroma izpopolnjevanje katastrov. Lahko upamo, da se bodo počasi le popolnile praznine, ki obstajajo pri marsikateri katastrski številki. Ta material je preveč raznolik, da bi lahko podrobneje navajal njegovo vsebino, dostavili pa so ga zgoraj navedeni klubi in organizacije, ki so že sicer prispevali nove objekte za kataster.

Če si podrobneje ogledamo ozemlje, koder so posamezni klubi raziskovali v tem letu, nas najbolj pritegne koncentracija speleoloških objektov v Notranjskem podolju z obrobjem v širšem smislu (37% objektov), druga koncentracija je na Tržaškem krasu (13%), drugi objekti pa so razporejeni bodisi v manjših grupah (Snežnik, Kočevska Velika gora, Bloke, Rog, Matajur) – 22% – ali pa le posamično (največ v širšem območju Julijskih Alp ter na srednjem Dolenjskem).

Ker sem že prej posebej omenil doprinos jamarskih sekcij PD, kar je praktično doprinos slovenskih planincev k spoznavanju kraškega podzemlja, si še podrobneje ogledajmo nove objekte iz Julijskih Alp. Vsega skupaj je tod novo registriranih 16 objektov (12%), od tega 3 visoko v osrčju Julijcev (po eden v Triglavu, v Jalovcu – Hornovi smeri, in Poncah), 3 v vznožnih področjih (v Komarči, v vznožju Kanina in v soteski Save Bohinjke), 4 v Matajurju nad Sužidsko planino, 3 v masivu Krna nad Pologom (vsi trije so rezultat poizkusov prodreti v zgornje dele znane Pološke jame direktno s površja), dva nad Tolminom in eden v vzhodnem vznožju Jelovice. Za zaključek naj pripomnim, da glede na 133 novih objektov v prvi polovici letošnjega leta, lahko z gotovostjo računamo, da bomo prihodno pomlad že praznovali 4000. registrirani speleološki objekt v Sloveniji.